

BEATA GOŁĄBEK

Uniwersytet Jagielloński

OPINIE STUDENTÓW RZESZOWA A PROBLEMY ZARZĄDZANIA MIASTEM*

Abstract: Students Opinions of Rzeszów and Problems of City Management.

The aim of this study is to assess the spatial development of the city of Rzeszów, and present the results of opinion surveys on this land in the eyes of young people studying in the city.

In the first part an article describes the correct spatial policy issues and related: proper management of the city. The second part describes evaluation of Rzeszów in the opinion of students studying in the city. These results are based on the author's own research. The next section presents the various rankings and Rzeszów place in these rankings. The article concludes with a brief summary of the students opinion about Rzeszów and directions of development of this city.

Key words: City management, spatial politics, students' opinion, sustainable development, urban space.

Wprowadzenie, cel i metoda pracy

Korzystna sytuacja w rozwoju miasta występuje wówczas, gdy w jego zarządzaniu stosuje się zasadę zrównoważonego rozwoju, w myśl której w procesie projektowania przestrzeni równorzędnie traktuje się racje społeczne, ekonomiczne i ekologiczne. To zaś oznacza konieczność integrowania zagadnień ochrony środowiska z polityką w poszczególnych dziedzinach gospodarki.

Kwestie prawidłowej polityki przestrzennej stają się bardzo ważne w kontekście kształtowania zrównoważonego rozwoju miasta. Politykę tę wyznacza tzw. *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego*, które jest dokumentem planistycznym o charakterze strategicznym. Ustala się w nim politykę przestrzenną miasta lub gminy. Wszelkie uchwalane później

---

* Część przedstawionych wyników badań pochodzi z opracowania: [Gołąbek 2013].

miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, będące aktami prawa miejscowego, muszą być zgodne z zapisami tego studium. Zachowany w ten sposób w mieście ład przestrzenny warunkuje ład społeczno-gospodarczy w sensie ilościowym i jakościowym. Rozwój ilościowy w tym kontekście utożsamiać można z ekspansją przestrzenną i zmianą funkcji pewnych obszarów w mieście lub jego strefie podmiejskiej. Rozwój jakościowy natomiast rozumieć należy jako optymalizację wykorzystania przestrzeni w mieście przez wybór najbardziej efektywnego funkcjonalnie modelu użytkowania ziemi, zapewniając jednocześnie najlepszy poziom obsługi mieszkańców z zachowaniem wysokich walorów środowiska przyrodniczego [Markowski, Drzazga 2008].

Istotną rolę w projektowaniu i planowaniu przestrzeni miejskiej odgrywają zachowania studentów w mieście. Warto wziąć pod uwagę specyficzne potrzeby tej grupy społecznej oraz ich opinię na temat sposobu zarządzania miastem, a także ocenę efektów tego zarządzania, którymi jest zagospodarowanie przestrzeni miejskiej. Zazwyczaj wizerunek miasta powstający w oczach ludzi młodych przez okres studiów wpływa częściowo na ich decyzje dotyczące miejsca pracy, czy też miejsca zamieszkania później.

Właściwe zarządzanie miastem to takie zarządzanie, które przyciągnie ludzi młodych, które otwarte będzie na napływ innowacji i nowoczesnych technologii, tworzyć będzie klimat sprzyjający przedsiębiorczości, ale też doprowadzi do powstania atrakcyjnego miejsca do zamieszkania, oferując szeroki wachlarz ofert: mieszkaniowej, usługowej, rekreacyjnej, publicznej. Niekiedy pomija się znaczenie przestrzeni publicznej w mieście. Przestrzeń ta bywa niewłaściwie zagospodarowana, nie jest przyjazna dla przechodniów, staje się zaniedbana i „niczyja”, podczas gdy jest ona przeznaczona szczególnie dla mieszkańców miasta.

Celem prezentowanej pracy jest ocena zagospodarowania przestrzennego miasta Rzeszowa oraz przedstawienie wyników badań dotyczących opinii tego zagospodarowania w oczach młodych ludzi studiujących w tym mieście.

1. Ocena miasta Rzeszowa

Rzeszów jest stolicą woj. podkarpackiego, centrum potencjalnego Rzeszowskiego Obszaru Metropolitalnego, a także gospodarczym, naukowym i kulturalnym centrum południowo-wschodniej Polski. Miasto zamieszkuje obecnie 182 tys. mieszkańców na powierzchni 116,32 km² (stan na grudzień 2012 r. www.bip.rzeszow.pl). Liczba ta zwiększa się, kiedy do miasta napływają studenci, których obecnie jest ponad 60 tys., z czego większość pochodzi

spoza Rzeszowa. Stanowią oni istotny procent ogólnej liczby mieszkańców miasta i zamieszkują w nim przez niemal 2/3 roku. Na jednego mieszkańca w tym mieście przypada najwyższy w Europie odsetek studentów studiujących. Z roku na rok następuje systematyczny wzrost liczby studentów podejmujących naukę oraz zwiększanie się oferty w zakresie wyboru kierunków studiów.

Od 2005 r. władze Rzeszowa prowadzą politykę poszerzania miasta przez przyłączanie sąsiadujących gmin. Na skutek tych działań powierzchnia miasta wzrosła ponad dwukrotnie w ciągu siedmiu lat. Rzeszów zyskał liczne tereny niezagospodarowane w sposób miejski, w tym zielone, które są rezerwami przestrzennymi pod nowe inwestycje.

O opinię na temat zagospodarowania Rzeszowa zostali poproszeni studenci z Rzeszowa. W ankiecie wykonanej przez autorkę wzięło udział 255 studentów rzeszowskich uczelni: Uniwersytetu Rzeszowskiego, Politechniki Rzeszowskiej (uczelnie państwowe), Wyższej Szkoły Informatyki Zarządzania, Zamiejscowego Wydziału Prawa i Administracji Wyższej Szkoły Prawa i Administracji w Przemysłu z siedzibą w Rzeszowie, Wyższej Szkoły Inżynieryjno-Ekonomicznej z siedzibą w Rzeszowie, Wyższej Szkoły Zarządzania, Wyższego Seminarium Duchownego, Promar-International, Nauczycielskiego Kolegium Języków Obcych (uczelnie prywatne).

Badania objęły roczniki, które rozpoczęły studia w latach 2007-2010. Ankieta zawierała 27 pytań. Poszczególne pytania dotyczyły oceny warunków mieszkaniowych w Rzeszowie, jakości kształcenia na poszczególnych uczelniach wyższych, jakości transportu miejskiego, różnorodności usług oferowanych w mieście (dostępność sklepów spożywczych i supermarketów, barów szybkiej obsługi, parków miejskich, ścieżek rowerowych, obiektów sportowych i bibliotek) oraz możliwości atrakcyjnego spędzania wolnego czasu w mieście. Końcowe dwie tabele w ankiecie dotyczyły oceny dostępności i jakości poszczególnych obiektów usługowych wpływających na jakość życia w mieście. Pierwsza z nich odnosiła się do warunków w chwili obecnej, zaś druga miała na celu porównanie aktualnych warunków z tymi na pierwszym roku studiowania.

2. Wyniki przeprowadzonych ankiet dotyczących opinii studentów na temat miasta Rzeszowa

Ponad 62% ankietowanych studentów musi przemieszczać się w ciągu dnia, aby dostać się do odpowiedniej placówki, w której odbywają się zajęcia. Jedynie 38% badanych respondentów nie potrzebuje zmieniać swojej lokalizacji podczas zajęć, gdyż odbywają się one w jednym budynku uczelni.

Spośród 62% studentów zmieniających placówkę podczas zajęć, prawie połowie zdarzają się czasami problemy z dotarciem do tego miejsca. Tylko 8% badanych zdecydowanie stwierdziło, że mają trudności z przemieszczaniem się między placówkami tej samej uczelni w trakcie trwania zajęć w ciągu dnia. Pozostałe 45% respondentów nie doświadczyło takich problemów. Utrudnienia związane z przemieszczaniem się są częściej związane z korkami ulicznymi, rzadziej z niedogodnymi połączeniami komunikacyjnymi.

Według studentów Rzeszów jest atrakcyjnym miejscem pod względem możliwości spędzania wolnego czasu. Twierdząco odpowiedziało prawie 90% respondentów. Tylko 7% uznało Rzeszów za miasto mało atrakcyjne, a 5% wstrzymało się od wystawiania oceny na ten temat.

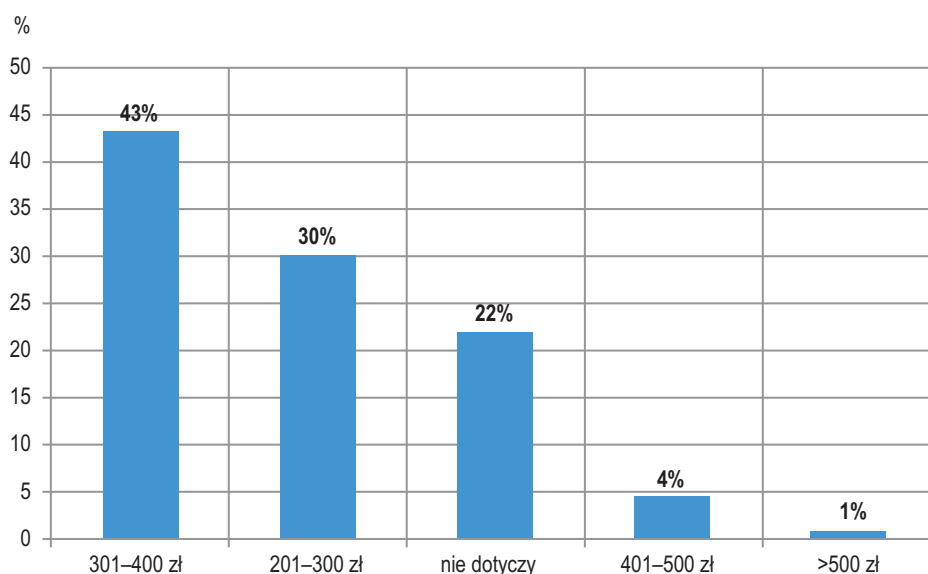
Odpowiednie zarządzanie zasobami mieszkaniowymi w mieście jest bardzo ważne i świadczy o odpowiedzialności społecznej władz miasta. W opinii studentów Rzeszów jest dostatecznie wyposażony w oferty wynajmu mieszkań. Prawie 64% respondentów wyraziło pozytywną opinię odnośnie do oferty zasobów mieszkaniowych w mieście. 13% badanych postawiło ocenę negatywną, a pozostała grupa nie opowiedziała się za żadną z dwóch możliwych opinii zaznaczając odpowiedź „trudno powiedzieć”.

Prawie połowa ankietowanych studentów płaci za wynajem mieszkania ok. 300-400 zł miesięcznie (czynsz oraz opłaty za użytkowanie). Na drugim miejscu pod względem udzielonych odpowiedzi znalazł się przedział opłaty mieszkaniowej w granicach 200-300 zł. Jedynie 5% spośród udzielonych odpowiedzi dotyczyło wynajmu mieszkania za ponad 400 zł miesięcznie. Rzeszów w dalszym ciągu jest atrakcyjny ze względu na warunki wynajmu mieszkania w porównaniu z innymi miastami o funkcji akademickiej w Polsce, zarówno pod względem samych ofert, jak i cennika (ryc. 1).

Bardzo podzielone okazały się opinie studentów dotyczące zmian warunków mieszkaniowych zastanych od momentu wynajmu mieszkania na pierwszym roku do momentu przeprowadzania wywiadu ankietowego. 48% respondentów odpowiedziało, że nic się nie zmieniło w tym okresie. Pozostałe 45% ankietowanych stwierdziło, że z roku na rok widać systematyczną poprawę. 7% uznało, że „jest gorzej niż było”.

40% studentów uczęszcza na swoją uczelnię pieszo, a kolejne prawie 40% korzysta z usług komunikacji miejskiej. Wielu spośród ankietowanych, bo aż 16%, dojeżdża do uczelni prywatnym środkiem transportu.

Spośród 40% studentów, którzy wybrali odpowiedź o korzystaniu z transportu publicznego aż $\frac{3}{4}$ stwierdziło, że nie potrzebuje się przesiadać, aby dotrzeć do wyznaczonego celu. Zaledwie 20% udzielonych odpowiedzi

Ryc. 1. Ceny wynajmu mieszkania przez studentów w Rzeszowie w%.

Źródło: Opracowanie własne (ryc. 1–3).

wskazywało na konieczność dokonania jednej przesiadki, a tylko 5% ankietowanych uznało, że aby dojechać do swojej placówki, musi przesiadać się więcej niż jeden raz.

Ponad połowa ankietowanych uznała Rzeszów za miasto zakorkowane, natomiast ok. 40% osób zaznaczyło odpowiedź „zdarza się”. Zaledwie kilka procent uznało miasto za niezatłoczone. Można się domyślać, że byli to respondenci, którzy pokonują swoją drogę na uczelnię czy też do innych punktów docelowych na piechotę.

Miasto systematycznie się rozwija. Powstają nowe inwestycje, otwierane są nowe kierunki studiów na uczelniach wyższych. To generuje wzrost liczby ludności miasta związany z dzienną ścieżką życia osób pracujących w stolicy woj. podkarpackiego oraz z systematycznym napływem studentów. Ten wzrost liczby ludności obsługiwanej w ciągu dnia przez miasto powoduje zwiększenie natężenia ruchu ulicznego w mieście.

Studenci zapytani zostali w ankiecie o atrakcyjność (dostępność i jakość) Rzeszowa pod względem oferowanych usług. Ocenie podlegały następujące obiekty usługowe: sklepy spożywczo-przemysłowe, supermarkety i hipermarkety, transport publiczny i połączenia komunikacyjne, kluby, bary, bary szybkiej obsługi, bary mleczne, restauracje, kina, teatry parki miejskie, ścieżki rowerowe, obiekty sportowe, obiekty kulturalno-naukowe, jakość wynajmowanego akademika/mieszkania w porównaniu z ceną. Ocena dostępności

i jakości sklepów spożywczo-przemysłowych, supermarketów i hipermarketów okazała się bardzo korzystna. Ponad połowa respondentów stwierdziła, że ich atrakcyjność jest bardzo wysoka. Nieco słabiej w tej ocenie został sklasyfikowany transport publiczny, w tym połączenia komunikacyjne. Około 49% ankietowanych uznało dostępność i jakość tego rodzaju usług za dobre, a nieco ponad 17% za bardzo dobre. Taki sam procent studentów nie miał konkretnej opinii na ten temat wybierając odpowiedź „ani dobrze, ani źle”. Kluby i bary zlokalizowane na terenie Rzeszowa w opinii studentów są atrakcyjne zarówno pod względem dostępności, jak też wyposażenia wewnątrz. Ponad 45% ankietowanych zaznaczyło odpowiedź z oceną „dobrą”, a ponad 37% z oceną „bardzo dobrą”. Niemal 30% studentów nie wyraziło opinii na temat dostępności i jakości teatrów w Rzeszowie. Ten rodzaj aktywności nie jest przez nich wybierany zbyt często w wolnym czasie. Zdecydowanie więcej odpowiedzi uzyskały kina jako preferowana forma odpoczynku. Wysoką atrakcyjnością cieszą się restauracje w mieście. Ponad 38% respondentów oceniło ich dostępność i jakość jako „dobre”, ponad 25% jako „bardzo dobre”. Wielu studentów nie wyraziło w tym temacie opinii (15,87%). Nieco gorzej wypadły bary mleczne i bary szybkiej obsługi. Ponad 33% respondentów oceniło ich dostępność i jakość jako „dobre”, a ponad 19% oceniło te obiekty jako „ani dobre, ani źle”. Parki miejskie zlokalizowane w mieście również cieszą się wysoką oceną. Dostępność i jakość tych przestrzeni publicznych według studentów jest dobra (ok. 47%) a nawet w ocenie ponad 24% osób bardzo dobra. Nieco gorzej przedstawia się sytuacja związana z atrakcyjnością ścieżek rowerowych utworzonych na terenie Rzeszowa. Co prawda ponad 33% badanych określiło ich dostępność i jakość jako „dobre”, ale już ponad 26% nie miało konkretnie sprecyzowanej opinii wybierając odpowiedź „ani dobrze, ani źle”. Podobna sytuacja dotyczy obiektów sportowych. Studenci również oceniają wyposażenie bibliotek jako „dobre” (43%), a ponad 20% nie ma opinii na ten temat (zaznaczona odpowiedź to: „ani dobrze, ani źle”). W kwestii zamieszkania na prywatnej stacji lub w akademiku prawie 30% respondentów oceniła ich dostępność i jakość jako „dobre”, zaś ponad 13% jako „bardzo dobre”. Dostępność i jakość przedstawionych powyżej obiektów usługowych, zlokalizowanych na terenie miasta, została najczęściej oceniona dobrze. Bardzo mało zaznaczonych było odpowiedzi negatywnych, a jeszcze mniej skrajnie negatywnych (tab. 1).

Opinie wyżej omówione dotyczyły stanu aktualnego w mieście. Tab. 2 przedstawia te same obiekty, ale w ocenie pięcioletniej. Studenci mieli za zadanie ocenić dostępność i jakość poszczególnych obiektów usługowych w po-

Tabela 1

Ocena respondentów dotycząca dostępności i jakości
wybranych obiektów usługowych w Rzeszowie (maj 2011)

Obiekty	Bardzo źle	Źle	Ani dobrze, ani źle	Dobrze	Bardzo dobrze	Brak oceny
Sklepy spożywczo-przemysłowe, supermarkety	4,71	1,96	6,67	34,12	52,16	0,39
Transport publiczny, połączenia komunikacyjne	5,88	8,24	17,25	49,02	17,65	1,96
Kluby, bary itp.	3,56	1,58	7,91	45,45	37,94	3,56
Kina	3,56	4,74	17,00	46,25	25,30	3,16
Teatry	5,98	7,57	22,71	25,50	8,37	29,88
Restauracje	3,57	3,17	13,10	38,89	25,40	15,87
Bary szybkiej obsługi, bary mleczne	5,93	9,09	19,37	33,60	17,79	14,23
Parki miejskie	4,74	3,95	17,79	47,04	24,11	2,37
Ścieżki rowerowe	4,72	6,30	22,05	33,46	21,26	12,20
Obiekty sportowe (m.in. korty tenisowe, baseny, lodowiska)	3,54	7,87	26,38	35,04	13,39	13,78
Biblioteki (wyposażenie, aktualność księgozbiorów itp.)	5,10	8,24	21,57	43,53	14,51	7,06
Jakość wynajmowanego akademika (w porównaniu z ceną)	5,49	11,76	23,14	20,00	5,10	34,51
Jakość wynajmowanego mieszkania (w porównaniu z ceną)	6,27	7,84	26,27	28,24	13,73	17,65

Źródło: [Gołąbek 2013] (tab. 1 i 2).

równaniu do kilku lat wstecz, kiedy rozpoczynali naukę na uczelniach wyższych w Rzeszowie.

Według respondentów niewiele zmieniło się w zakresie dostępności i jakości sklepów spożywczo-przemysłowych w mieście. Odpowiedziało tak prawie 50% ankietowanych. Około 43% studentów uznało, że atrakcyjność oferty i jakości zaplecza spożywczego wzrosła, natomiast nieco ponad 5% studentów uznało, że atrakcyjność ta zmniejszyła się. Ocena dostępności i jakość

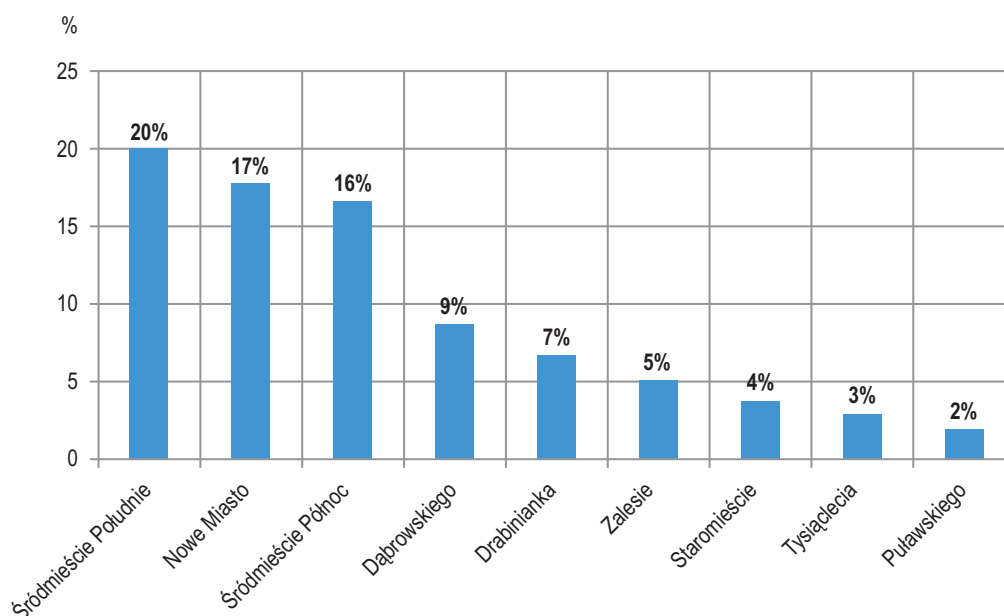
Tabela 2

Ocena studentów dotycząca dostępności i jakości wybranych usług
w Rzeszowie w porównaniu z dostępnością i jakością usług
na pierwszym roku (w%)

Obiekty	Zmniejszyła się	Bez zmian	Wzrosła	Brak oceny
Sklepy spożywczo–przemysłowe, supermarkety itd.	5,49	46,67	43,92	3,92
Transport publiczny, połączenia komunikacyjne	7,06	64,31	23,53	5,10
Kluby, bary itp.	3,53	48,24	41,57	6,67
Kina	3,14	75,29	16,08	5,49
Teatry	3,14	64,71	9,80	22,35
Restauracje	3,92	50,98	29,02	16,08
Bary szybkiej obsługi, bary mleczne	4,71	56,08	24,31	14,90
Parki miejskie	5,10	59,61	30,59	4,71
Ścieżki rowerowe	3,53	47,06	36,08	13,33
Obiekty sportowe (m.in. korty tenisowe, baseny, lodowiska)	4,71	59,22	21,57	14,51
Biblioteki (wyposażenie, aktualność księgozbiorów itp.)	3,92	60,00	25,88	10,20
Jakość wynajmowanego akademika (w porównaniu z ceną)	9,80	41,96	16,47	31,76
Jakość wynajmowanego mieszkania (w porównaniu z ceną)	9,80	50,20	21,57	18,43

transportu publicznego najczęściej pozostała bez zmian i takiej odpowiedzi udzieliło ponad 64% respondentów, ale ok. 23% uznało, że atrakcyjność oferty wzrosła. Podobnie wygląda sytuacja z pozostałymi obiektami. Każdy z analizowanych obiektów w opinii ankietowanych studentów nie uległ widocznym zmianom, tak aby je zauważyć. W opinii ponad 41% studentów dostępność i jakość klubów oraz barów wzrosła w porównaniu z poprzednimi latami. Brak większych zmian w ocenie rzeszowskich kin w ciągu ostatnich kilku

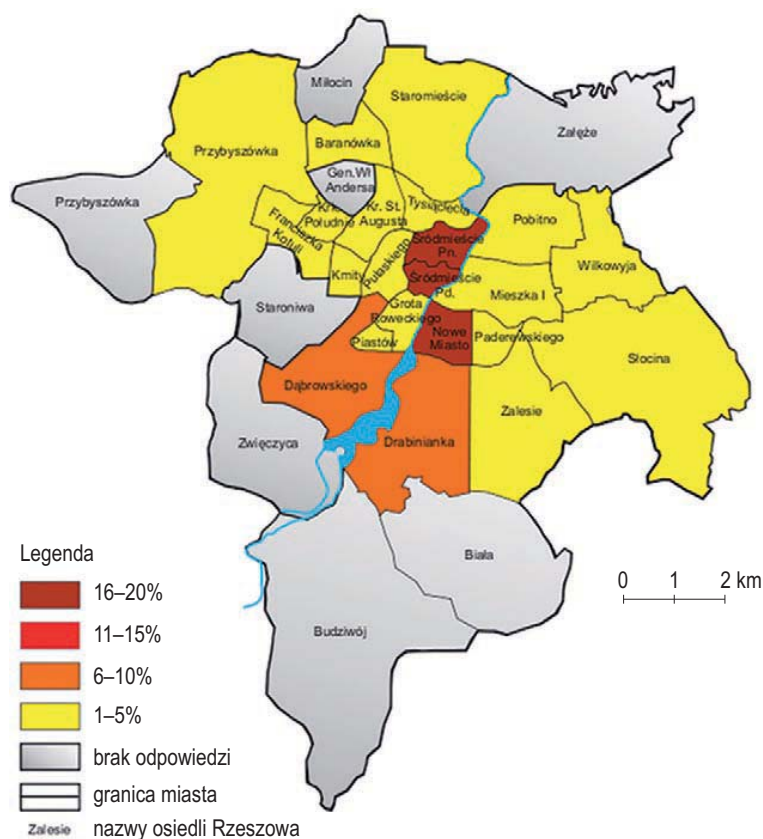
Ryc. 2. Opinia studentów na temat atrakcyjności rzeszowskich osiedli w%

lat. Ponad 75% respondentów zaznaczyło przy tym pytaniu odpowiedź „bez zmian”, a tylko 16% badanych stwierdziło wzrost atrakcyjności kin. Parki miejskie w opinii studentów nie uzyskały zbyt dobrej oceny w porównaniu z innymi obiektami, ponieważ nieco ponad 5% oceniających (czyli tyle samo, jak względem sklepów spożywczo-przemysłowych i transportu publicznego) świadczyło o zmniejszeniu ich atrakcyjności. Zadowolające są wyniki odnośnie do atrakcyjności ścieżek rowerowych, ponieważ 36% badanych zauważyło zmiany na lepsze. W zakresie wynajmu miejsca zakwaterowania na czas studiowania pozytywna ocena zmian odnosi się do wynajmu mieszkań prywatnych, słabiej w tym rankingu wypadły akademiki.

W ankiecie zamieszczone było także pytanie związane z atrakcyjnością (bardzo szeroko rozumianą) poszczególnych osiedli miasta (ryc. 2). Najbardziej atrakcyjnym osiedlem według studentów okazało się Śródmieście Południe (20% udzielonych głosów), czyli przestrzeń, w której zlokalizowane jest częściowo centrum miasta. Częściowo, ponieważ śródmieście Rzeszowa, tzw. Starówka, zostało podzielone ze względów administracyjnych na dwa osiedla: Śródmieście Północ i Śródmieście Południe. Obszar jako całość był bardzo rozległy, o dużej liczbie mieszkańców (wyższej względem pozostałych osiedli w mieście). Granica między osiedlami wytyczona została niemal pośrodku starego miasta „zostawiając” rynek po stronie północnej. Zabudowa Śródmieścia Południe została ukształtowana w głównej mierze

na przełomie XIX i XX w. Zgromadzone są tu liczne usługi podstawowe i wyższego rzędu. Znajdują się również liczne place i skwery oraz tereny zielone położone blisko Wisłoka i ścieżki rowerowe, a także kino Zorza. Mimo że Śródmieście wygląda na zadbane i atrakcyjne dziwi wybór przez studentów tego obszaru jako najbardziej atrakcyjnego wśród osiedli miasta, ponieważ jak wspomniano, w jego granicach nie znajduje się ściśle centrum. Może wynikać to z niewiedzy niektórych respondentów, na którym osiedlu jest ono konkretnie zlokalizowane lub z istotnie jego większej atrakcyjności w ich opinii. Drugie miejsce otrzymało osiedle Nowe Miasto (17% udzielonych głosów). Osiedle to, jak nazwa wskazuje, jest nowe i w większości przeznaczone pod funkcje mieszkaniowe, ponieważ znajdują się tu liczne, niedawno wybudowane, blokowiska. Osiedle powstało na terenach dawnej wsi Drabinianka. Ma atrakcyjne położenie względem centrum miasta, na południowy-wschód od śródmieścia i sąsiaduje bezpośrednio z Wisłokiem. Jest to, w porównaniu z innymi osiedlami, przestrzeń dobrze wyposażona w usługi podstawowe, a także wyższego rzędu w związku z odgrywaną rolą obecnie największego zespołu mieszkaniowego w mieście, który liczy ok. 16 tys. mieszkańców. Znajduje się tam zaplanowana zieleń miejska i nowe budynki, nie tak zniszczone, jak na innych osiedlach, co daje wrażenie terenu zadbanego i czystego. Ponadto, na terenie osiedla Nowe Miasto powstało niedawno centrum kulturalno-handlowe Millenium Hall.

Trzecie miejsce zajęło osiedle Śródmieście Północ (16% udzielonych głosów). Jego obszar rozciąga się od Rynku po Dworzec Główny PKP. Głównym obiektem tej części miasta jest ratusz. Z początkiem XXI w. rozpoczęto procesy rewitalizacji zabytkowej części śródmieścia. Odnowiono zniszczone budynki i kamienice znajdujące się dookoła Rynku. Przebudowano również płytę Rynku, a Podziemną Trasę Turystyczną „Rzeszowskie Piwnice” można odwiedzać od początku kwietnia 2011 r. Trasa zlokalizowana jest na terenie całego Śródmieścia obejmując obydwie osiedla (Śródmieście Północ i Śródmieście Południe). Kolejne miejsca zajęły: osiedle Dąbrowskiego (9% udzielonych odpowiedzi) i Drabinianka (6% udzielonych odpowiedzi) zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie Wisłoka. Na Osiedlu Dąbrowskiego w części północnej występują zwarte zespoły zabudowy mieszkaniowej, natomiast w części południowej dominuje zabudowa przemysłowo-usługowa. To na tym terenie zlokalizowane są obiekty WSK-PZL. Osiedle posiada w swoich granicach pozostałości lasu łęgowego. Osiedle Drabinianka nie odznacza się niczym szczególnym poza funkcjami mieszkaniowo-usługowymi. Jego atutem może być bezpośrednie położenie przy Wisłoku. Na Osiedlu Zalesie mieszczą się

Ryc. 3. Procentowy udział odpowiedzi dotyczących wyników badań na temat atrakcyjności rzeszowskich osiedli w opinii studentów

akademiki Uniwersytetu Rzeszowskiego. Jest ono znacznie oddalone od centrum miasta, ale ma dobre skomunikowanie z centrum. Ta część miasta znana jest z utworzonego tam Parku Papieskiego. Na północ od centrum mieści się Osiedle Staromieście. To w tym rejonie ukształtował się dawny Rzeszów. Dominuje na nim zabudowa indywidualna o wysokich walorach historycznych, z zachowanym dawnym układem wsi. W 2006 r. rozpoczęto budowę osiedla wielorodzinnego Staromieście-Ogrody. Osiedle pełni też funkcje usługowo-przemysłowe. Na Osiedlu Tysiąclecia znajdują się pozostałości po dawnym pałacu Jędrzejowiczów oraz resztki parku. Tutaj utworzono rondo Jana Pawła II wraz z pomnikiem papieża, które stanowi ważny węzeł komunikacyjny dla Rzeszowa. Osiedle jest jednym z najbardziej zagęszczonych. Na jego terenie przeważa budownictwo wielorodzinne. Niedawno otworzono na tym terenie Galerię Rzeszów z towarzyszącym jej hotelem. Osiedle Pułaskiego także pełni funkcje usługowo-mieszkaniowe i rekreacyjne. Na jego obszarze znajduje się Galeria Graffika oraz Park Jedności Polonii z Macierzą.

Najmniejszą atrakcyjnością charakteryzują się osiedla położone na obrzeżach miasta, które niedawno zostały przyłączone do Rzeszowa i swoim układem przestrzennym bardziej przypominają małe miejscowości (np. Budziwój), a nawet wsie (np. Miłocin), którymi były przed włączeniem. Za nieatrakcyjne oceniono osiedle Generała Andersa, które nie jest zlokalizowane na obrzeżach miasta, jak wyżej wspomniane osiedla, a – co więcej – znajduje się dość blisko strefy centrum. Charakteryzuje się ono budownictwem średniowysokim oraz zespołem pawilonów handlowo-usługowych. W centrum osiedla utworzono Park Sybiraków, który stanowi teren rekreacyjny z zielenią miejską i boiskami sportowymi (ryc. 3).

3. Rzeszów w rankingach

Dynamiczny rozwój miasta potwierdzają wysokie lokaty Rzeszowa w rankingach i konkursach ogólnopolskich. Przykładowo Rzeszów znalazł się w grupie kilku polskich miast, w których mieszkańcy najlepiej się czują, ufają swoim władzom i są zadowoleni ze zmian, jakie w tych miastach zachodziły w ciągu ostatnich lat. Tak wynika z badań przeprowadzonych w 32 największych polskich miastach, w ramach projektu *Mój Samorząd* opublikowanych przez „Gazetę Wyborczą” w 2010 r.

Prawidłowe zarządzanie miastem to również umiejętność korzystania z różnego typu funduszy i dotacji. Rzeszów jest w czołówce polskich miast najlepiej sięgających po unijne fundusze w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Tak wynika z rankingu, opublikowanego przez „Rzeczpospolitą” (z kwotą 5163 zł na jednego mieszkańca Rzeszów zajmuje pierwsze miejsce).

„Newsweek” opublikował ranking najlepszych powiatów i gmin w 2010 r. ogłoszony przez Związek Powiatów Polskich. W kategorii miast na prawach powiatu, Rzeszów zajął szóste miejsce. Miasto prawidłowo prowadzi działania proinwestycyjne, stale udoskonala jakość obsługi mieszkańców, dba o ekologię, dobrze pozyskuje fundusze unijne. Urząd Miasta Rzeszowa posiada ponadto certyfikat ISO, co oznacza, że świadczy usługi na najwyższym poziomie.

Podczas Ogólnopolskiego Kongresu Regionów w Świdnicy w maju 2011 r. miesięcznik „Forbes” przyznał Rzeszowowi drugie miejsce w rankingu miast najbardziej atrakcyjnych dla biznesu w kategorii od 150 tys. do 300 tys. mieszkańców. W roku poprzednim w tym samym rankingu Rzeszów zajmował trzecie miejsce.

W obecnym świecie cyfryzacji przejrzysta i czytelna strona internetowa z aktualnymi informacjami jest najlepszym źródłem informacji dla mieszkań-

ców miasta i najefektywniejszym sposobem komunikacji. W ten sposób można śledzić bieżące zmiany zachodzące w mieście. Nagrodzona została miejska strona internetowa, uzyskując trzecią nagrodę w rankingu pisma „Komputer Świat” w kategorii „Ładnie i wygodnie – Serwis przyjazny dla Internauty”. W maju 2010 r. Rzeszów otrzymał również jedno z najbardziej prestiżowych wyróżnień w Polsce – Godło „Teraz Polska”.

Podsumowanie

Studenci są istotną grupą społeczną wpływającą na kształtowanie się przestrzeni miejskiej. Zwracają uwagę na przestrzeń, która ich otacza i potrafią ocenić ją w kategoriach zalet i wad. Studenci rzeszowscy zwrócili uwagę na funkcjonowanie komunikacji miejskiej MPK, dużą liczbę sklepów oraz ich bogaty asortyment, wysoki odsetek zieleni miejskiej w ogólnej powierzchni miasta, wiele możliwości spędzania wolnego czasu. Jednocześnie wskazali pewne utrudnienia związane chociażby z zatłoczeniem ulic zwłaszcza blisko centrum, głównie w godzinach popołudniowych. Intensywny ruch tranzytowy utrudnia życie mieszkańcom Rzeszowa. Jednak z chwilą ukończenia prac związanych z budową autostrady A4 i drogą ekspresową jako obwodnicami dla Rzeszowa problem ten powinien się znacznie zmniejszyć, a nawet zniknąć.

Obecny kierunek zmian stolicy woj. podkarpackiego można ocenić jako prawidłowy. Dobre praktyki zarządzania przestrzenią miasta powodują, że miasto dynamicznie rozwija się, nie tylko w aspekcie przestrzennym, ale także naukowym, otwierając kolejne instytucje powiązane z uczelniami (parki technologiczne, inkubatory przedsiębiorczości) oraz kompleksy naukowo-dydaktyczne, rozwijając kontakty zagraniczne i wymianę studentów między uczelniami (np. w ramach programów Erasmus). Otwierane są kolejne centra kulturalno-handlowe, jak np. Millenium Hall, Galeria Rzeszów z Hotelem Rzeszów, oraz tworzone są parki miejskie, jak np. Park Papieski przy Katedrze.

W planach są także propozycje rozbudowy szlaków i ścieżek turystycznych na terenach przyłączonych do Rzeszowa po 2005 r. Takie i inne niewymienione kierunki działań podejmowane przez władze miasta powinny zapewnić harmonijny rozwój Rzeszowa i przyczynić się do zwiększania jego atrakcyjności oraz prestiżu w ocenie młodych ludzi. Ci zaś będą chcieli w nim pozostać, aby tu pracować i również zamieszkać gdy zakończą etap kształcenia.

Literatura

- Gołąbek B., 2013, *Ocena dostępności i jakości usług w Rzeszowie przez studentów*. Studia Ekonomiczne i Regionalne, t. 4, Nr 2.
- Markowski T., Drzazga D., 2008 (red.), *Rola wyższych uczelni w rozwoju społeczno-gospodarczym i przestrzennym miast*, [w:] *Rola wyższych uczelni w przestrzeni miast*. Studia KPZK PAN, t. CXXI, T. Markowski (red.), Warszawa.
- Prawelska-Skrzypek G., 1985, *System użytkowania przestrzeni miejskiej Rzeszowa*. Muzeum Okręgowe w Rzeszowie, Rzeszów.
- Raińczuk A., Gołuch G., Orłowska I., Trybus M., Róg G., 2000, *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Rzeszowa*. Biuro Rozwoju Miasta, Rzeszów.
- www.bip.rzeszow.pl.